

...În memoriile unor mari actori

Unii dintre actorii noștri, contemporani actului istoric de la 23 August 1944, au fixat momentul în volume memorialistice. Transcriem câteva fragmente, din care se vede, o dată mai mult, ce înimi mari au dat, României, actorii.

Ion Manolescu

„La 23 August 1944, Eliberarea și marile prefaceri ce au urmat m-au găsit pregătit să le primesc cu inima deschisă. O viață întreagă mă lovisem de relele vechiului regim. O viață întreagă luptasem împotriva lor (...) Nu eram legat prin nimic de «vremea veche». Dimpotrivă, toate îndreptările pe care le rivnisem, pe care le cerusem și pentru care luptasem, știam că nu pot veni decât de aci încolo și că nu pot fi aflate decât pe drumul cel nou”.

Maria Filotti

„...am ascultat la radio, plină de bucurie, vestea marelui eveniment care avea să schimbe cursul istoriei în țara noastră. Mi se părea că totul e deodată luminos, ca după un vis urît, și așteptam cu nerăbdare să treacă cenzurile pînă a doua zi, să alerg la București, să-mi caut colegii, și împreună să pornim la o muncă nouă, într-o țară nouă, liberă, ce răsufla ușurată, liniștită, după toate spaimile ce-o bintuiau de-atîția ani”.

Manu Nedeianu

„Prințvara a venit în August 23. Am trăit clipe memorabile. Mi-amintesc de un amănunt al acelor zile: alături de mașiniști și electricieni, am rînduit becuri în toată sala, în holuri. Simțeam nevoia de lumină, de sărbătoare. Simțeam nevoia să deschidem larg ferestrele teatrului. Simțeam nevoia să trecem de îndată la meniri noi, să slujim neîngrădiți scena și pe adevărații noștri spectatori și stăpîni.

Mi-amintesc că la întîlnirea tuturor actorilor, prin care am cîinstit evenimentul Eliberării, am vorbit, parafrazînd cuvintele bunului și îndrăznețului Moș Dumitru din Înșir-le mărgărite, în care fusesem distribuit: «Măi copii, bine că reușit-a / Făt-Frumos să crape Zmeul! / Să fie lumină-n lume și să cînte ciocirlia!».

N. Niculescu-Buzău

„Odată cu eliberarea țării, cu începuturile de democratizare a țării, viața a pornit pe un alt făgaș, iar după terminarea războiului prefacerile s-au accentuat pentru a face cotituri revoluționare în drumul spre socialism, Bucuria celor scăpați de teroarea hilleristă, de dictatura antonesciană, se manifesta fi-rește și în teatru (...) Am început să simțim prezența unui public nou în sălile de teatru, un public care cerea un alt repertoriu, mai legat de realitățile vieții, de marile adevăruri”.

Vladimir Maximilian

„În timpul angajamentului meu la Teatrul «Maria Filotti», s-a produs în viața țării noastre cotitura istorică de la 23 August 1944. Acest eveniment nu a putut să nu aibă un răsunet asupra întregii vieți teatrale de la noi (...) Mi s-au creat și mie și colegilor mei actori un rost în acțiunea de culturalizare a maselor și de propagandă a ideilor mărețe de pace, libertate și socialism; ni s-au asigurat condițiile cele mai bune în care să ne putem îndeplini misiunea noastră și ni s-au îndăturat pentru totdeauna nesigurăranța zilei de mîine și spectrul îngrozitor al mizeriei bătrîneții”.